

Na osnovu odredaba Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj: 50/04), člana 62. stav (3) Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 23/17 i 33/17,30/19,34/20,33/21), te na osnovu odredbi Pravilnika o ishrani učenika u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj:10/24), na prijedlog direktora škole, nakon konsultacija sa Nastavničkim vijećem, Vijećem roditelja i Vijećem učenika JU OŠ „Sokolje“ Sarajevo, Školski odbor JU OŠ „Sokolje“ Sarajevo na sjednici održanoj dana 27.08.2024. godine donosi slijedeća

**PRAVILA
ŠKOLSKE ISHRANE
JU OŠ "Sokolje" Sarajevo**

I OPĆE ODREDBE

**Član 1.
(Predmet Pravila školske ishrane)**

Pravilima školske ishrane JU OŠ „Sokolje“ Sarajevo (u daljem tekstu: Pravila) se uređuje organizacija ishrane učenika u JU OŠ „Sokolje“ Sarajevo (u daljem tekstu: Škola), način evidentiranja školskih obroka, vrijeme i način otkazivanja pojedinačnih obroka, postupak sa nepreuzetim obrocima, te način upoznavanja učenika i roditelja sa Pravilima.

**Član 2.
(Posebni segmenti reguliranja)**

Pravila školske ishrane propisuju posebno:

- a) način pripreme odnosno prijema i posluživanja hrane;
- b) vrijeme isporuke;
- c) šta se radi sa viškom hrane;
- d) naručivanje, otkazivanje i način plaćanja obroka;
- e) evidenciju protokola posebnog režima ishrane;
- f) evidenciju korisnika;
- g) evidenciju izdatih obroka;
- h) plan kontrole kvaliteta i zdravstvene ispravnosti.

**Član 3.
(Upotreba muškog i ženskog roda)**

Odredbe ovih Pravila odnose se podjednako na lica muškog i ženskog pola bez obzira na rod imenice upotrijebljen u tekstu Pravila.

	Energija i hranjive tvari	Dob 7-9	Dob 10-13	Dob 14-18
1.	Energija (kcal/dan)	1740 Ž 1970 M	1845 Ž 2220 M	2110 Ž 2755 M
	Energija (kJ/dan)	7280 Ž 8242 M	7719 Ž 9288 M	8828 Ž 11527 M
2.	Bjelančevine (% energije/dan)	10-15	10-15	10-15
	Bjelančevine (g/dan)	43,5-65,3 Ž 49,3-73,9 M	46,1-69,2 Ž 55,5-83,3 M	52,8-79,1 Ž 68,6-103,3 M
3.	Masti (% energije/dan)	30-35	30-35	25-30
	Masti (g/dan)	58,0-67,7 Ž 65,7-76,6 M	61,5-71,8 Ž 74,0-86,3 M	70,3 Ž 91,8 M
4.	Zasićene masti (% energije/dan)	10	10	10
	Zasićene masti (g/dan)	19,3 Ž 21,9 M	20,5 Ž 24,7 M	23,4 Ž 30,6 M
5.	Ugljikohidrati (% energije/dan)	>50	>50	>50
	Ugljikohidrati (g/dan)	>217,5 Ž >246,3 M	>230,6 Ž >277,5 M	>263,8 Ž >344,4 M
6.	Jednostavni šećeri (% energije/dan)	<10	<10	<10
	Jednostavni šećeri (g/dan)	<43,5 Ž <49,3 M	<46,1 Ž <55,5 M	<52,8 Ž <68,9 M
7.	Vlakna (2,4 g/MJ ili 10 g/1000 kcal)	>10	>10	>10
	Vlakna (g/dan)	>17,4 Ž >19,7 M	>18,5 Ž >22,2 M	>21,1 Ž >27,6 M

b) Preporučene vrste hrane i jela po obrocima (Tabela 2.);

Obrok	% dnevnih potreba	Preporučene vrste hrane i pića u pojedinim obrocima
Doručak	20%	Mlijeko, mliječni proizvodi (mladi sir, zrnati sir, polutvrđi sir, jogurt, kefir, pavlaka, mliječni namazi), žitne pahuljice, peciva od integralnog brašna, sjemenke, maslac, med, svježe pripremljeni namazi od mahunarki, ribe ili povrća, jaja, sezonsko voće i povrće, svježe cijeđeni sok od voća i/ili povrća, voda
Ručak	35%	Supe, čorbe, kuhano povrće, variva od povrća, krompira, mahunarki i žitarica sa ili bez mesa, crveno meso, meso peradi, ribe, jaja, salate od svježeg povrća, voće, voda
Užina	10%	Mlijeko, mliječni proizvodi (mladi sir, zrnati sir, polutvrđi sir, jogurt, kefir, pavlaka, mliječni namazi), žitne pahuljice, peciva od integralnog brašna, sjemenke, sezonsko voće i povrće, svježe cijeđeni sok od voća i/ili povrća, voda

c) Preporučena učestalost pojedinih vrsta hrane u planiranju dnevnih i sedmičnih jelovnika za učenike (Tabela 3.);

Učestalost konzumiranja	Vrste hrane i pića
Svaki dan	Mlijeko i mliječni proizvodi
Svaki dan	Crveno meso, meso peradi, jaja, mahunarke, sjemenke (voditi računa o raznovrsnosti)

Zeleno		Sezonsko povrće Cjelovito svježe, kao salata, fermentisano povrće (turšije), kuhano, pečeno, u varivu Smrznuto povrće
Crveno		Pohovano povrće, prženo u dobokoj masnoći
4.	Mlijeko i mliječni proizvodi	
Zeleno		Mlijeko i fermentisani mliječni napici, ne manje od 2,5% m.m. Pavlaka Mliječni namazi Mladi sir Zrnati sir Polutvrđi i tvrdi sirevi
5.	Proteinske namirnice	
Zeleno	Crveno meso	Teletina Kuhano u vodi, pečeno Zasebno ili kao varivo
Žuto	Crveno meso	Junetina, janjetina, svinjetina Kuhano, pečeno Zasebno ili kao varivo
Zeleno	Meso peradi	Puretina, piletina Kuhano u vodi, pečeno Zasebno ili kao varivo
Zeleno	Ribe	Filetirana riba kuhana i pečena Konzervirana riba (sardina, tunjevina, skuša)
Crveno	Mesne prerađevine	Naresci, salame, hrenovke, sudžuka, suho meso
Žuto	Jaja	Kuhano Omlet, kajgana
Zeleno	Mahunarke	Grah, leća, slanutak, bob, soja Svježe pripremljeni namazi od mahunarki, variva od mahunarki,

NAPOMENA: Namirnice su podijeljene na osnovu metode „Semafor“ koju preporučuje i Centar za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC) na tri kategorije:

- Crvena: izbjegavati - ne treba biti sadržano u jelovniku
- Žuta: umjereno jesti, konzumirati sa oprezom
- Zelena: slobodno jesti, preporučuje se što više

Član 7. (Jelovnik)

- (1) Standardi i preporuke iz tabela iz člana 6. ovih Pravila čine osnov za utvrđivanje prijedloga jelovnika koji usvaja ministar za osnovni odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo a na prijedlog Komisije za utvrđivanje prijedloga jelovnika za osnovne i srednje škole.
- (2) Prijedlog jelovnika utvrđuje se najkasnije 15 dana prije početka školske godine i to sezonski jelovnik za prvo polugodište i sezonski jelovnik za drugo polugodište.
- (3) U školi nije dozvoljena prodaja hrane i pića koji nisu utvrđeni jelovnikom.
- (4) U školi nije dozvoljeno postavljanje prodajnih automata za distribuciju visokoenergetske hrane i pića niti navedeni smiju biti predmet prodaje učenicima na bilo koji drugi način.
- (5) Škola je dužna poštivati ograničenja i zabrane propisane odredbama Pravilnika o ishranu učenika u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo.

Član 8. (Uslovi koje mora ispunjavati obrok i užina)

Uslovi koje mora ispunjavati obrok i užina u Školi su sljedeći:

- a) da je užina nutritivno prilagođene psiho-fizičkim potrebama i uzrastu učenika, u skladu sa Standardima i preporukama iz člana 5. ovih Pravila,
- b) da imaju prihvatljiva organoleptička svojstva (ukus, miris, boju...);
- c) da su usklađena sa jelovnikom iz člana 7. ovih Pravila,
- d) da je zdravstveno ispravna i ispunjava sve uslove kvaliteta koje propisuje Zakon o hrani;
- e) da je razuman odnos i omjer između kvalitete i cijene;
- f) zadovoljstvo korisnika.

Član 9. (Način organizacije školske ishrane u školskoj kuhinji)

- (1) Školsku ishranu organizira JU OŠ "Sokolje" Sarajevo na način da izdaje u zakup školsku kuhinju pravnom licu koje posluje s hranom a za potrebe organiziranja ishrane učenika i radnika škole.
- (2) U organizaciji školske ishrane zakupac školske kuhinje obavezan je poštovati odredbe Ugovora o zakupu školske kuhinje, odredbe Pravilnika o ishrani učenika u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj:10/24) i odredbe ovih Pravila.

(6) Ukoliko se dogode kašnjenja ili nedostaci u isporuci hrane i užina, zakupac školske kuhinje je dužan odmah obavijestiti direktora škole/pomoćnika direktora škole i pružiti dodatne informacije o razlozima kašnjenja i planovima za rješavanje situacije.

(7) U slučaju ponovljenih problema s kašnjenjem ili nedostacima u isporuci hrane i užina, škola zadržava pravo poduzeti odgovarajuće korake kako bi osigurala kontinuitet ishrane učenika, uključujući mogućnost promjenu zakupca školske kuhinje.

Član 13.

(Prijava i odjava za školsku ishranu - užinu)

- (1) Prijavu za školsku ishranu - užinu učenika podnosi roditelj/staratelj učenika razredniku.
- (2) Prijava se podnosi početkom školske godine, najkasnije do 10. septembra, a u izuzetnim slučajevima prijava se može podnijeti do 25. dana u mjesecu za naredni mjesec.
- (3) Prijava za školsku ishranu podnosi se u pisanom obliku i čuva se do kraja školske godine za koju je predana.
- (4) Prijava se otkazuje pisanim putem, najkasnije 10 (deset) radnih dana prije planiranog prestanka korištenja kako bi se izbjeglo nepotrebno bacanje hrane i organiziralo poslovanje školske kuhinje.
- (5) Podnošenjem prijave za školsku ishranu nastupa dužnost učenika odnosno roditelja/staratelja da će:
 - a) poštovati pravila školske ishrane;
 - b) pravovremeno plaćati školski obrok
 - c) pravovremeno odjaviti školski obrok;
 - d) plaćati školi nepravovremeno odjavljene školske obroke.

Član 14.

(Finansiranje školske ishrane - užina)

- (1) Ishrana učenika – užina se finansira od strane roditelja/staratelja.
- (2) Školska ishrana – užine u Školi mogu biti finansirane/sufinansirane od strane:
 - a) Općine Novi Grad Sarajevo za učenike u stanju socijalne potrebe;
 - b) Vlade Kantona Sarajevo u skladu sa obezbijedenim sredstvima;
 - c) iz drugih izvora finansiranja koje obezbijedi škola, uplatom od roditelja, nastavnika ili drugih donatora.
- (3) Ukoliko se u školi uspostavi produženi boravak sredstva za ishranu u produženom boravku uplaćuju roditelji i finansijeri/sufinansijeri direktno na žiro račun Trezora, najkasnije posljednjeg radnog dana u mjesecu za sljedeći mjesec.
- (4) Škola će osigurati transparentnost i pravovremeno informiranje roditelja/staratelja učenika o postupku naručivanja, otkazivanja i plaćanja obroka, uključujući propisane rokove i modalitete plaćanja.
- (5) Zakupac školske kuhinje preko kojeg škola organizira rad školske kuhinje dužan je biti registriran u fiskalnom sistemu i redovno izdavati fiskalne račune.
- (6) U slučaju neplaćanja obroka prema propisanom roku, škola zadržava pravo poduzeti odgovarajuće korake kako bi osigurala naplatu potraživanja i održavanje kontinuiteta pružanja usluge prehrane učenicima.

Član 17.
(Evidencija izdatih obroka i užina)

- (1) Zakupac školske kuhinje će voditi detaljnu evidenciju o izdatim obrocima i użinama kako bi se osiguralo praćenje potrošnje hrane i osigurala pravilna distribucija učenicima.
- (2) Evidencija će se ažurirati svakodnevno na temelju izdatih obroka i užina u školskoj kuhinji i konzumacije hrane od strane učenika.
- (3) Evidencija će biti dostupna servirki škole kako bi se omogućilo praćenje potrošnje hrane, identifikacija trendova i planiranje budućih obroka i užina.
- (4) Podaci o izdatim obrocima i użinama čuvat će se na sigurnom mjestu uz poštivanje relevantnih propisa o zaštiti privatnosti podataka i povjerljivosti ličnih informacija.
- (6) Redovno će se provjeravati i ažurirati evidencija kako bi se osigurala tačnost i pouzdanost informacija te kako bi se osigurala pravilna distribucija i potrošnja hrane u školi.

Član 18.
(Posebni režim ishrane)

- (1) Učenicima s posebnim režimom ishrane omogućava se organizacija ishrane u skladu s njihovim posebnim režimom, uz prethodnu najavu i dogovor s roditeljima/starateljima.
- (2) Učenici s posebnim režimom ishrane imaju pravo na individualiziran pristup prehrani u školi kako bi se osiguralo njihovo zdravlje, dobrobit i optimalan razvoj.
- (3) Škola će uspostaviti postupke i smjernice za identifikaciju, praćenje i obradu potreba učenika s posebnim režimom ishrane, u skladu s relevantnim propisima i smjernicama stručnjaka za prehranu.
- (4) Roditelji/staratelji učenika s posebnim režimom ishrane dužni su pružiti relevantne informacije školi o dijetetskim ograničenjima, alergijama, medicinskim stanjima ili drugim specifičnim potrebama svog djeteta u vezi s prehranom. Roditelji/staratelj dužan dostaviti odgovarajuću medicinsku dokumentaciju od strane ordinirajućeg liječnika -specijaliste.
- (5) Kuhinjsko osoblje obavezno je pridržavati se specifičnih dijetetskih zahtjeva i ograničenja za svakog pojedinog učenika s posebnim režimom ishrane te osigurati da se hrana priprema i poslužuje na siguran i higijenski ispravan način.
- (6) Nastavno i drugo osoblje škole dužni su biti informirani o posebnim prehrambenim potrebama učenika s posebnim režimom ishrane te pružiti podršku i pomoć kako bi se osiguralo njihovo pravilno sudjelovanje u školskim aktivnostima.
- (7) Škola će redovno provjeravati i ocjenjivati učinkovitost i usklađenost s posebnim režimom ishrane za učenike, te prema potrebi prilagođavati postupke i pristupe kako bi se osigurala njihova dobrobit i sigurnost.
- (8) Svi aspekti postupanja s učenicima s posebnim režimom ishrane bit će dokumentirani i ažurirani u skladu s važećim zakonskim i regulatornim zahtjevima te će se osigurati poštivanje njihovih prava na privatnost i povjerljivost zdravstvenih informacija.

(3) Škola je dužna:

- a) provoditi kontinuiranu edukaciju nastavnog osoblja o principima pravilne prehrane učenika.
- b) kontinuirano i planski provoditi edukaciju učenika o pravilnim prehranbenim navikama.
- c) organizovati edukaciju roditelja, kroz roditeljske sastanke, o principima pravilne ishrane njihove djece.

(4) Edukaciju o zdravoj i pravilnoj prehrani (kurseve, predavanja, radionice i pripreme edukativnih materijala za škole) mogu provoditi lica odgovarajuće stručne spreme i to:

- a) univerzitetski educiran nutricionista;
- b) univerzitetski educiran zdravstveni radnik;
- c) endokrinolog – dijabetolog;
- d) nastavnik za učenike u školi u kojoj radi.

(5) Škola je posebno dužna redovno educirati osoblje koje je u direktnom kontaktu sa hranom i osoblje koje prati rad kuhinje, učestvuje u proceduri nabavke hrane te provoditi druge zakonom i podzakonskim aktima propisane korake a u cilju osiguranja kontrole ispravnosti postupanja sa hranom u školskom objektu.

III KONTROLA KVALITETE OBROKA I UNUTRAŠNJI I OVLAŠTENI SLUŽBENI NADZOR

Član 22.

(Pravo pristupa)

(1) Pristup i zadržavanje u školskoj kuhinji dozvoljeno je osim ovlaštenih radnika zakupca i:

- a) ovlaštenom osoblju škole – servirki
- b) sanitarnim inspektorima i inspektorima za hranu kada vrše kontrolu rada
- c) radnicima ovlaštenih akreditovanih laboratorija
- d) i drugim licima uz prethodnu potpisanu izjavu i odobrenje direktora škole.

(2) Neovlaštenim licima nije dozvoljen boravak u školskoj kuhinji.

(3) Za boravak neovlaštenih osoba u školskoj kuhinji odgovoran je direktor škole.

Član 23.

(Unutrašnje praćenje i nadzor)

(1) Škola u toku školske godine provjerava stepen zadovoljstva učenika i roditelja školskom ishranom i aktivnostima sa kojima škola potiče pravilnu ishranu i kulturu ishrane, provođenjem ankete.

(2) Škola je dužna anketu iz stava (1) ovog člana provesti dva puta godišnje na kraju prvog i drugog polugodišta.

(3) Škola je dužna napraviti analizu ankete i u izvještaju dostaviti Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo

(4) Prijedlog ankete iz stava (1) ovog člana Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo dostavlja školama na početku školske godine.

(5) Škola ima pravo i obavezu kontrole nad distribucijom hrane i u tu svrhu ugovorom o izdavanju u zakup školske kuhinje obavezno se utvrđuje pravo i obaveza praćenja primjene

IV PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 27. (Izmjene i dopune Pravila)

- (1) Izmjene i dopune ovih Pravila vrše se na način i po postupku njihovog donošenja.
(2) Pravila školske ishrane nakon razmatranja Vijeća učenika, Vijeća roditelja i Nastavničkog vijeća, usvaja Školski odbor.

Član 28. (Stupanje na snagu)

Pravila stupaju na snagu danom konačnog usvajanja na sjednici Školskog odbora i objavljuju se na oglasnoj ploči škole, a primjenjuju se od 01.09.2024.godine.

Broj:01-552/24
Datum: 27.08.2024.god.

 PREDSIJEDNIK ŠKOLSKOG ODBORA
Natalia Sabanovic

Dostavljeno:

- Oglasna ploča
- a/a